

Jordi Amat

La casa dels llibres

Ara, travessat Sant Jordi, els llibres han deixat els carrers per anar fent via cap a la seva nova llar. Són com uns nouvinguts que primer passaran uns dies a la tauleta de nit, a prop de la butaca, damunt de la taula del despatx. Després, fullejats o llegits, trobaran el seu espai en prestatgeries sempre massa plenes, esperant un altre moment per fer allò que, mentre ens varien els dies i els sentits, justifica la seva existència: distreure, ensenyar, conscienciar i, si són bons, eixamplar la vida dels lectors. Com explicava Joan Ferraté, aquesta és la seva especificitat: nosaltres, quan llegint posem en marxa la dinàmica de la literatura, ens desposseim per tal que el text doni nova forma a la nostra experiència.

“Els llibres que conservem a prop nostre parlen de nosaltres tant o més que les paraules que de vegades fem servir per presentar-nos”. Ho diu Jaume Subirana al pròleg del seu *Biblioteques particulars de Barcelona*. És un llibre sobre llibres deliciós. Un llibre que mostra (amb fotografies i 13 entrevistes) com aquesta passió pot transformar la vida domèstica, fins a determinar el disseny de la casa on es viu (com li passa al professor Ramon Pla). “Tots els meus estalvis han anat a parar als llibres”, reconeix el savi Josep Fontana mentre explica que cada una de les habitacions del seu pis conté una biblioteca temàtica. “És la guerra!”, exclama Dolors Folch quan ha de descriure la conquesta d'espai pels seus volums d'història xinesa en combat matrimonial amb els llibres de l'editor Xavier Folch, que al mateix pis mima una de les millors col·leccions de poesia catalana.

En més d'una ocasió Subirana pregunta als bibliòfils si de tant en tant esporguen la seva biblioteca. Per a qui té el llibre com a puntal de la seva vida no és una qüestió menor. La traductora Simona Skravec formula la reflexió més profunda. “Arribes a entendre que els llibres són vida, com el riu, que vas passant pels llocs i, en algun moment, són absolutament imprescindibles, són tu, però no et podràs endur tot el que has viscut, que les coses et queden inevitablement enrere, se't perden...”.

La casa dels llibres, autènticament, com la casa del ser.●

Miquel Roca Junyent

L'ONU i els genocidis

Cent anys del genocidi armeni. I abans la història havia conegut molts altres genocidis. I després, també; els kurds, els jueus. Avui les fraccions islamistes es maten entre elles i, totes elles, als cristians. La història de la humanitat és un seguit de genocidis que tenen per causa la intolerància, la persecució del diferent, la negació del dret a viure de la minoria discrepant.

I tot aquest odi no neix per generació espontània; no hi ha res que demostrï que en la condició humana hi vagi implícita la voluntat de destruir el que no és com nosaltres. Això és el resultat d'una educació, d'una manipulació intel·lectual per tal de crear enemics que justifiquin les pròpies desgràcies. Buscar el culpable per carregar-li la responsabilitat de les mancances i tragèdies de la majoria social en un moment concret. Els armenis presentats com a traïdors de l'imperi otomà i els jueus, culpables de les mancances que Hitler explotava per imposar el seu règim totalitari.

I en tots els casos ha estat històricament crear primer l'enemic. Després carregar-li les culpes de tot. I, finalment, eliminar-lo. El circuit ha estat i és sempre el mateix. Avui, encara. Avui, encara, la lliçó de la tolerància, del respecte, de l'acceptació de la diferència i la defensa del pluralisme com a valor de la convivència, no està ni guanyada ni seriosament plantejada. Aparei-

xen per tot arreu els brots intel·lectuals dels futurs genocidis; en nom de no se sap quina estranya llibertat es permet defensar la persecució de la diversitat com a contrària a la unitat de raça de la religió, del partit o, simplement, dels interessos concrets d'una majoria social.

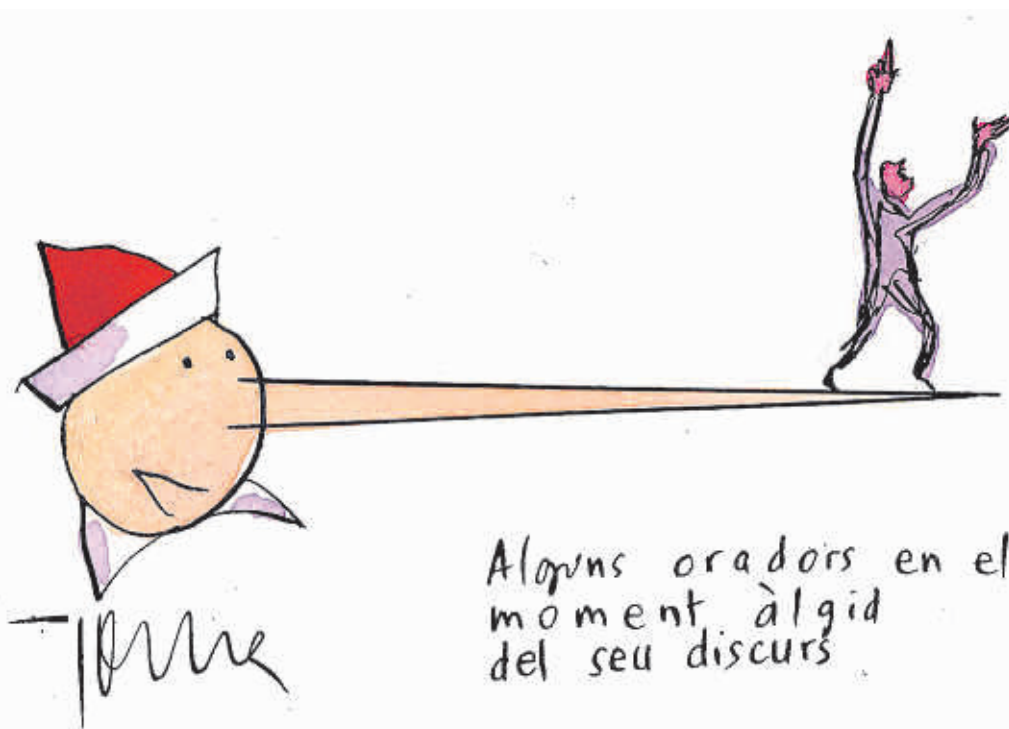
Es fabé de reclamar que Turquia accepti la responsabilitat del genocidi armeni, però seria bo que fos tot el món que reconegués que qualsevol genocidi és el punt final d'un procés molt llarg que a l'inici

Avui, encara, la lliçó de la tolerància i del respecte no està ni guanyada ni seriosament plantejada

apareix per petits gestos consentits que amaguen la perversitat de l'exclusió, de l'odi, de la intransigència i de la intolerància. No n'hi ha prou de denunciar els genocidis: cal lluitar per evitar-los. Si volem declarar-nos universalistes i defensors de la llibertat, expliquem des de les escoles, i des de les tribunes i des dels púlpits, què vol dir, això. Només respectant la diferència, la llibertat té sentit.

Què hi diu l'ONU?

TINTA CARREGADA Joma

Fernando Ónega

Per les canonades

Segueixo pels diaris la baralla sobre els imputats i la seva inclusió en llistes electorals. Tinc la impressió que els grans partits pateixen algun problema oftalmològic, perquè el Partit Popular només veu imputats i fins i tot processats en les llistes del PSOE i el PSOE només veu imputats i fins i tot processats en les llistes del Partit Popular. Només als diaris hi ha els investigats de tots dos. Després, observo que hi ha classes, com en la vida mateixa. Hi ha els de primera divisió, que són Chaves i Griñán, l'abisme que separa Susana Díaz de la presidència d'Andalusia. Hi ha els de segona, que són els *colats* en les llistes d'autonomies i ajuntaments de capitals de província. I, finalment, hi ha els de tercera classe, camuflats com a camaleons en les llistes locals.

Després de molta literatura sobre el fenomen, intents de pacte per decidir fins a quin nivell d'imputació es pot admetre algú i altres maniobres de teatralitat ètica, resulta que els imputats tenen diverses vides, com els gats. Van semblar políticament inútils totals quan se'ls va descobrir en una trama. Els vam donar per morts per als afers públics quan el jutge els va citar amb assistència lletrada. Se'ls va enterrar repetides vegades amb les campanes tocant a morts en forma de pena de telenotícies i altres mortalles de la societat de la informació.

I ara resulta que són tots vius. Tret dels de primera divisió, que passen a millor vida per necessitats del guió de govern, sembla que tots els altres han ressuscitat o han estat amnistiats, i no precisament per Montoro. Encapçalen llistes com a candidats a alcaldies. Es colen per canonades i racons. Semblen el Pare Noel, que entra per les xemeneies a la sala dels vots. Són com tsunamis, que no hi ha líder ni cap de campanya que els pugui contenir. El partit Ciutadans ha de contractar detectius per descobrir-los, atesa la seva capacitat de penetració i de supervivència. En veure el fenomen, cada dia publicat amb nom i cognoms, no sé si cridar “Visca la presumpció d'innocència!”, sorprendre'm que sobrevisquin tots, o preguntar quina és la seva força, quin el seu poder, quanta la informació que tenen perquè no se'ls pugui eradicar.●

Carles Barba

Ciutadania i qualitat democràtica

Des de Fundesplai hem promogut un debat sobre l'estat de la democràcia partint de tres consideracions: democràcia i desigualtat no són compatibles; la democràcia al nostre país està malalta i la possibilitat de canvi demana el protagonisme de la ciutadania. El resultat del debat, en el qual han participat centenars de persones i organitzacions, queda recollit al llibre *Ciutadania i qualitat democràtica. Recuperar la dignitat de la política* (fundes-

plai.org), amb vuit idees i una proposta estratègica: 1) La persona al centre: cal posar les persones al centre de les decisions polítiques, econòmiques i socials. 2) Reivindicació de la política: com a timó per marcar l'orientació de la vida col·lectiva i la garantia dels drets enfront dels interessos dels mercats i les elits. 3) Frenar la desigualtat: la pobresa és injusta. La desigualtat és corrosiva, erosiona les relacions i fractura la societat. El millor antídoto contra la desigualtat és més i millor democràcia. 4) Més enllà de la democràcia representativa: cal incorporar la deliberació, noves formes de democràcia directa i mi-

llorar els déficits del sistema que es va dissenyar fa 35 anys. 5) La ciutadania, motor del canvi: el canvi ha de venir de baix a dalt. Cal incorporar els valors dels moviments ciutadans i interconnectar-los amb les institucions. 6) Identitat i ciutadania: la democràcia de qualitat ha de ser global i local, perquè també ho són els àmbits de la vida col·lectiva. La condició de ciutadania ha de ser compatible amb les identitats múltiples. 7) Reforçar la cultura democràtica: volem ser ciutadans i deixar de ser súbdits o clients. Amb els canvis de lleis no n'hi ha prou, i cal augmentar la cultura democràtica en tots els espais de vida quo-

tidiana. 8) Actituds vitals davant el canvi d'època: les actituds personals també són necessàries. Cal no dimitir, anar sempre amb els altres i ser coherents.

Per tot això, és urgent teixir un pacte per la qualitat democràtica entès com un nou acord i un contracte social per regenerar el sistema democràtic dissenyat a la transició. Ningú no pot pretendre fer-ho sol. Ha de ser un acord entre molts i diversos que recuperi la dignitat de la política per part de la ciutadania i que ens permeti afrontar l'organització de la societat en funció de les persones, eradicar la pobresa i reduir la desigualtat.●